

בנק ישראל • חטיבת המחקר

סקר החברות והעסקים

הרביע הרביעי של 2011

ירושלים, שבט התשע"ב, פברואר 2012

כתובתנו באינטרנט: www.bankisrael.org.il

©

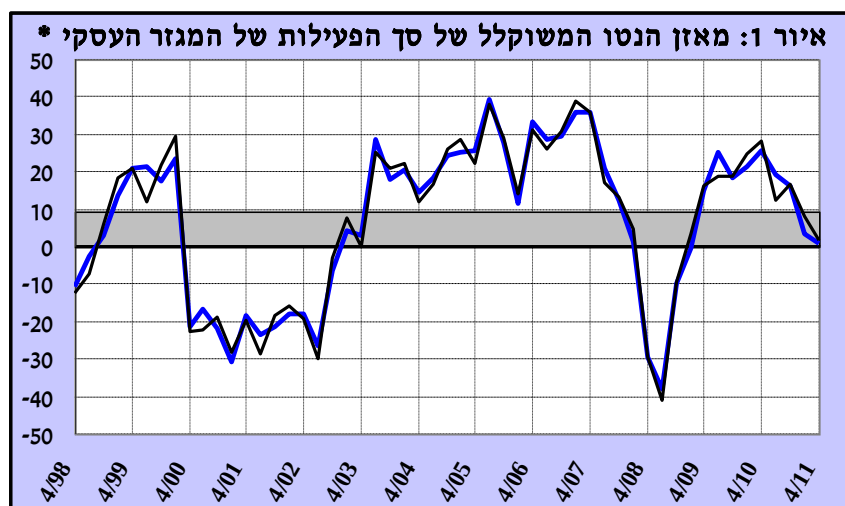
זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.
הרוצה לצטט רשאי לעשות כן בתנאי שיציין את המקור.
<http://www.bankisrael.org.il>

סקר החברות והעסקים לרביע הרביעי של 2011 - ממצאים עיקריים

מדיווחי החברות והעסקים עולה כי ברביע הרביעי של שנת 2011 המשיכה הפעילות העסקית במשק לגדול בשיעור מתון, והנמוך במקצת מזה שברביע הקודם. הצפיות וההזמנות לרביע הבא בענפי התעשייה, המסחר השירותיים העסקיים (ללא הי-טק) ובתי המלון נמוכות ולרוב הן שליליות, וזאת ככל הנראה עקב האטה בעולם והשלכותיה על הזמנות והמכירות ליצוא. המדד המוביל של הסקר ממשיך להעיד על הסתברות גבוהה להאטה ברביע הבא בכלל הסקטור העסקי ובענפי המסחר והשירותיים בפרט, אך בניגוד לרביע הקודם הסתברות זאת בכלל המגזר העסקי (ללא בנייה) קטנה והיא מצויה מתחת לקו ה-50 אחוזים.

מאזן הנטו של המכירות בתעשייה גדל באופן מתון יחסית לרביע הקודם. האטה זאת בגידול הפעילות משקפת בעיקר את מאזן הנטו שלילי במכירות של הענף המופנות ליצוא, וזאת לראשונה מאז הרביע השלישי של 2009. במקביל גם ברביע הרביעי של 2011, בדומה לרביע הקודם, נרשם גידול מתון יחסית במספר העובדים ובשיעור הניצול של מכוונות וצידוד. החברות מדווחות על סמך ההזמנות כי ברביע הבא צפויות ירידות גם במכירות ליצוא וגם במכירות לשוק המקומי. הפעילות במסחר המשיכה לגדול, אם כי במתינות לעומת הרביע הקודם. הצפיות של החברות הן כי ברביע הראשון של שנת 2012 תחול ירידה בפעילות. הירידה בפעילות משתקפת גם בירידה במספר העובדים הרביע ובזאת החזויה לרביע הבא; חברות השירותים העסקיים דיווחו על גידול מתון בפעילות לאחר עליות בשעורים ניכרים יותר ברביעים הקודמים. הרביע בולטת ההתמתנות במכירות השירותיים לשוק המקומי, בעוד שבמכירת שירותים בחו"ל דווקא נרשמה האצה ביחס לרביע הקודם. הצפיות הן להמשך גידול המכירות ברביע הבא; החברות בענף המלונאות דיווחו על עליה מתונה בפעילות ברביע הרביעי, וזאת בהמשך להאטה שנרשמה ברביע הקודם בקצב ההתרחבות של היקף התיירות מהארץ ומחו"ל. עם זאת יש לזכור כי האטה זאת בפעילות הענף הינה ביחס לרמות השיא אשתקד; מדיווחיהן של חברות התחבורה והתקשורת עולה כי ברביע הרביעי גדלה הפעילות בענף, לאחר ירידה בה ברביע הקודם. הגידול בפעילות הקיפה את מכירת שירותים לישראלים ולזרים כאחד; מדיווחי חברות הבנייה עולה כי ברביע הרביעי ירד היקף הביצוע של עבודות בינוי של מבנים בעוד שבבניה לתשתיות גדלה הפעילות. ברביע הנוכחי הסתמן אי שינוי בהתחלות ובגמר של בניית מבנים יחד עם עליה במגבלת קשיי המימון. העלייה במגבלת הביקוש משתקפת בהתמתנות העליות במחירי התפוקה. עם זאת, מאזן הנטו של שינוי המחירים עדיין גבוה יחסית. ממוצע הציפיות לאינפלציה ל-12 החודשים הבאים ממשיך להיות בתוך תחום יציבות המחירים ועומד על 2.5 אחוזים, לעומת 2.6 אחוזים ברביע הקודם. החברות צופות ששער החליפין בעוד 12 חודשים יהיה 3.9 שקלים לדולר, לעומת שער של 3.8 שקלים לדולר שנצפה בסקר הקודם. שער החליפין הממוצע נכון ליום הדיווח עמד על 3.8 שקלים לדולר.

* מאזן הנטו הוא ההפרש בין שיעור החברות והעסקים שדיווח על גידול לבין שיעורן של אלה שדיווחו על ירידה. הקו הכחול מתווה את הנתונים מנוכי העונתיות, השחור - את המקוריים.

1. מאזן הנטו הכולל חושב על פי מאזן הנטו מנוכה העונתיות של כל ענף, כשנלקח בחשבון משקל הענף בתוצר העסקי.
2. כשמאזן הנטו מעל לרצועה המוצללת המשק נוטח לגאות, מתחתיה למיתון, בתוך ההצללה - אין מסקנה מובהקת. ראה הסבר מפורט בעמוד 20 בנספח.

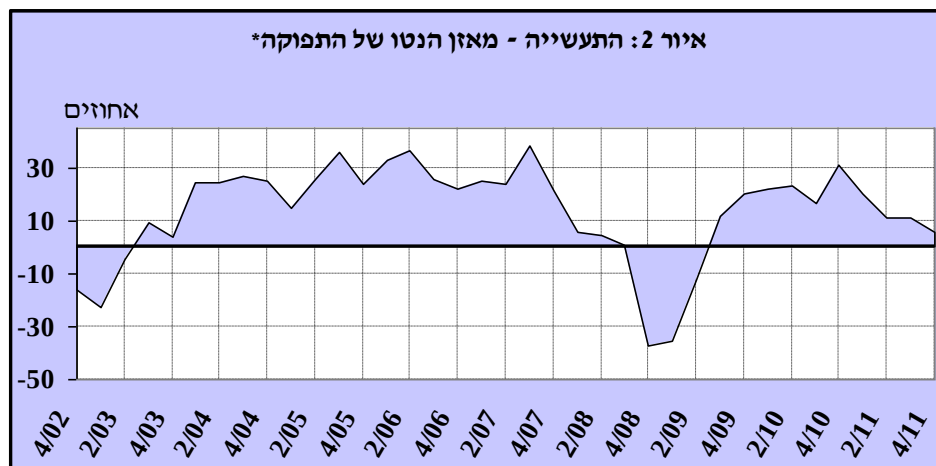
1. התפתחויות ברמה המשקית (מאקרו):

מניתוח דיווחי כל החברות והעסקים המשתתפים בסקר, תוך שקלול מאזני הנטו של כל ענף על פי משקלו בתוצר, עולה כי גם ברביע הרביעי של שנת 2011 המשיכה הפעילות הכלכלית במשק לגדול, אך בשיעור מתון יחסית, ותוך ירידה של ממש בהשוואה לקצבי השינוי שלה בשני הרבעים הראשונים של השנה (איור 1). בדומה לרביע הקודם, גם ברביע הנסקר ההתמתנות בפעילות הביאה את מאזני הנטו לתחום בו אין מסקנה מובהקת באשר למיקומו של המשק במחזור העסקים (ראו הערה 2 איור 1). מתשובות החברות ניתן להסיק כי המקור להתמתנות קצב הגידול של הפעילות הינו יותר בחו"ל: מאזני הנטו של היצוא התעשייתי שלילים וגם דיווחי החברות בנוגע למגבלות לביצוע הפעילות מבליטות יותר את התמתנות הביקושים מחו"ל כנראה בעקבות הרעה במצב הכלכלי בעולם. ייתכן כי העלייה שנרשמה בחומרת מגבלת קשיי המימון בעיקר עבור חברות קטנות מלמדת גם היא על האטה בפעילות הרביע, האפקטיבית יותר בשלב זה לחברות אלו.

המדד המוביל (איור 10) מצביע על הסתברות גבוהה להאטה לרביע הבא אך הנמוכה מערך הסף של 0.5¹. מניתוח המדד המוביל הענפי עולה כי הענפים בהם צפויה האטה הם ענפי הבנייה, המסחר והשירותיים (ללא ההי-טק).

2. התפתחויות ברמה הענפית:

מדיווחיהן של חברות **התעשייה** עולה כי ברביע הרביעי של שנת 2011 גדלה הפעילות בענף באופן מתון יחסית לזו שהייתה ברבעים הקודמים השנה. התפתחות זאת תואמת את הצפיות להתמתנות משמעותית בפעילות שנרשמו כבר בתשובות החברות ברביע הקודם (לוח 3 ואיור 2). ההתמתנות בגידול הפעילות בכלל ובמכירות בפרט הייתה חריפה במיוחד ביצוא, שמאזן הנטו שלו היה שלילי, וזאת לראשונה מאז הרביע השלישי של שנת 2009. גם במכירות לשוק המקומי נרשם אי גידול הרביע לאחר עליות בו ברביע הקודם. גם הרביע נמשכה ההאטה המשמעותית בגידול של מספר העובדים ובשיעור הניצול של מכונות וציוד. ממצא זה יחד עם הציפיות לירידה בהזמנות ליצוא ולשוק המקומי בתעשייה מצביעה על הקשר בין הירידות בפעילות הענף ברביע הבא, בשל התגברות החשש ממיתון בפעילות בעתיד הקרוב בשל האטה בגדול הסחר העולמי בכלל ובגוש האירו בפרט.

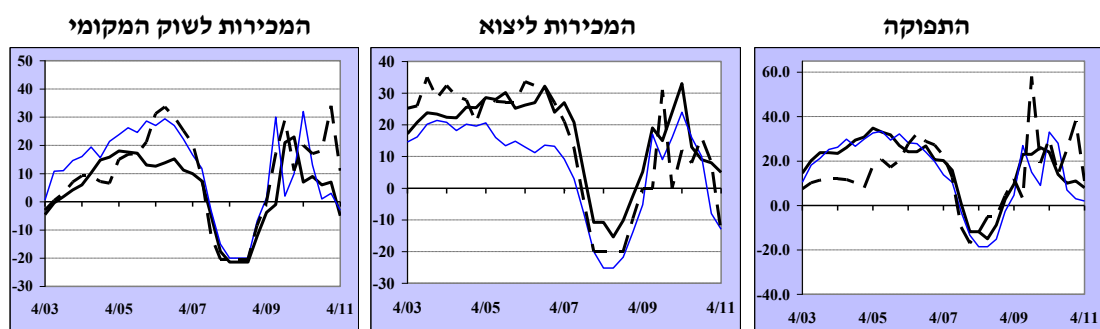
ממיון חברות התעשייה על פי החדשנות שלהן - מסורתיות, מעורבות ומתקדמות, עולה כי מרבית ההאטה בהתרחבות התפוקה והיצוא הייתה בחברות מסורתיות טקסטיל, הלבשה ועור וכן מזון ומשקאות אך גם בחלק מהחברות התעשייה המתקדמות – כלי הובלה, חשמל ואלקטרוניקה (לוח

¹ כל עוד המדד המוביל נמוך מסף של 0.5, לא ניתן לאבחן בוודאות האטה בקצב הצמיחה ברביע עוקב. אם המדד עובר את הסף, מסיקים כי הפעילות תתמתן ברביע הבא.

1.1, לוח 15 ואיור 3).

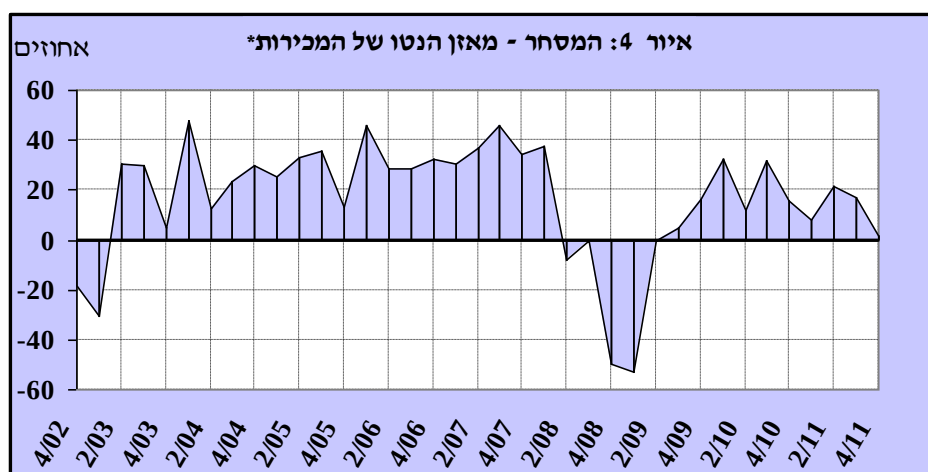
ממיון חברות התעשייה על פי גודלן (מספר המועסקים בהן) מתברר כי ההאטה בקצב ההתרחבות של המכירות לא פקדה את החברות הגדולות והקטנות. מאזני הנטו של החברות הבינוניות לעומת זאת היו שלילים. יודגש כי, מאזני הנטו של הזמנות ליצוא ולשוק המקומי לרביע הבא של כלל החברות גדולות וקטנות כאחת הם שלילים.

איור 3: מאזני הנטו* של חברות התעשייה, ממויינות על פי ההון האנושי והחדשנות

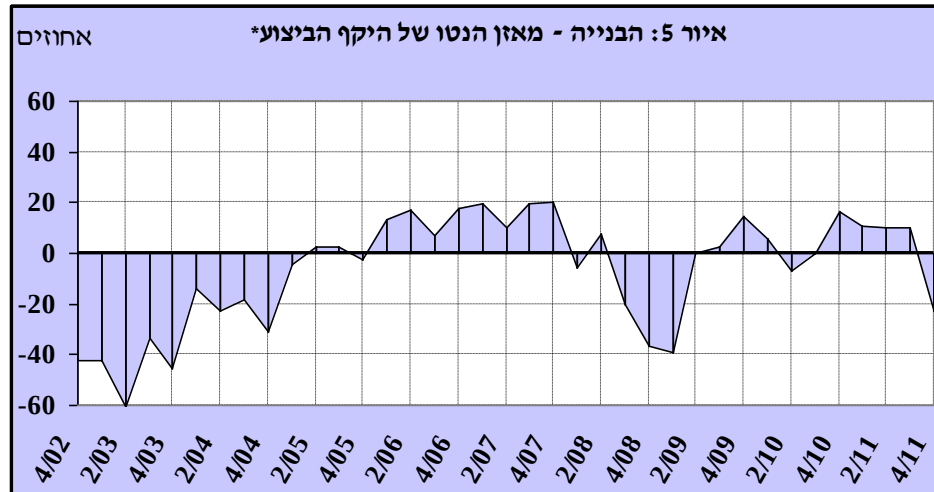
הקו העבה - הענפים המתקדמים; המקווקו - הענפים המעורבים; הדק - הענפים המסורתיים.
* ממוצע נע של השנה האחרונה

על פי דיווחיהן של חברות **המסחר** נרשמה הרביע עלייה בפעילות אם כי בשיעור מתון בלבד בהשוואה לרביע הקודם. בנוסף, ברביע הנוכחי, נרשמה ירידה במספר העובדים וגם מאזן הנטו של התחזית לשינוי במספר העובדים לרביע הבא הוא שלילי. עם זאת מבט על המגבלות מצד הביקוש מצביע דווקא על ירידה בחומרתן ביחס לרביע הקודם ועל עלייה קלה בחומרת מגבלות ההיצע-קשיי מימון (לוח 17 ואיור 9) הציפיות של החברות לרביע הבא הן לראשונה פסימיות, מאז אלו של תחילת 2009, וחוזות ירידה בפעילות (לוח 5 ואיור 4).

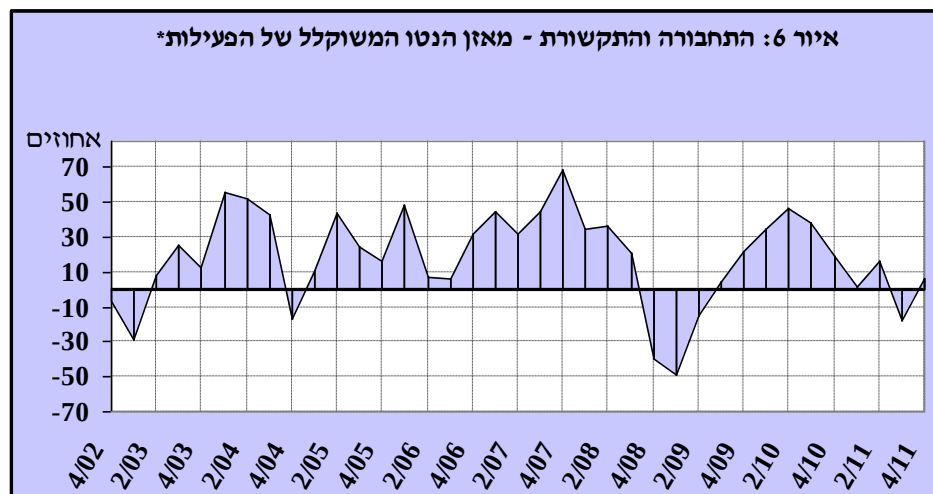

מדיווחי חברות **הבנייה** עולה כי ברביע הרביעי ירד היקף הביצוע של עבודות בינוי, בעיקר בעקבות ירידה בהיקף בניית מבנים, ותוך עליה בהיקף הבנייה של תשתיות (לוח 7 ואיור 5). בדומה לרביע הקודם, ברביע הנוכחי מסתמנת יציבות הן בהיקף התחלות של בניית מבנים וגם בהיקף גמר של מבנים. על רקע העלייה בהיצע הדירות ברביעים האחרונים גם הרביע ממשיכה מגמת התמתנות

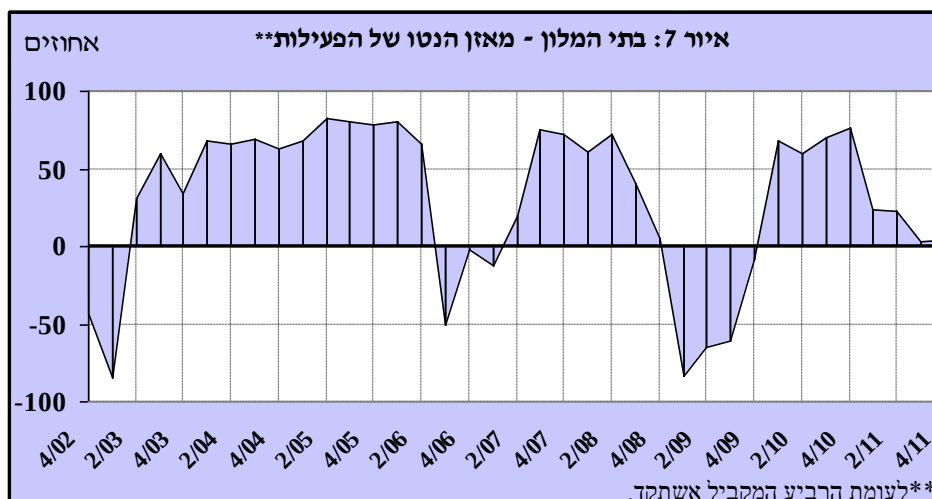
בעליה של מחירי התפוקה. עם זאת מאזן הנטו של שינוי המחירים עדיין גבוה יחסית. ממצא זה ביחס למחירים מתיישב גם מגמת העלייה המשמעותית, שנמשכה גם הרביע, בחומרת מגבלת הביקוש בענף. ברביע הנסקר נרשמה עליה גם במגבלת קשיי המימון בכלל ובמיוחד של חברות גדולות ובינוניות, וזאת בנוסף לעליה בחומרת מגבלת המחסור בעובדים מקצועיים, לאחר שחומרתן קטנה ברביע קודם (לוח 17 ואיור 9). על פי דיווחי החברות צפויה ירידה בהיקף הפעילות של הענף ברביע הראשון של שנת 2012.

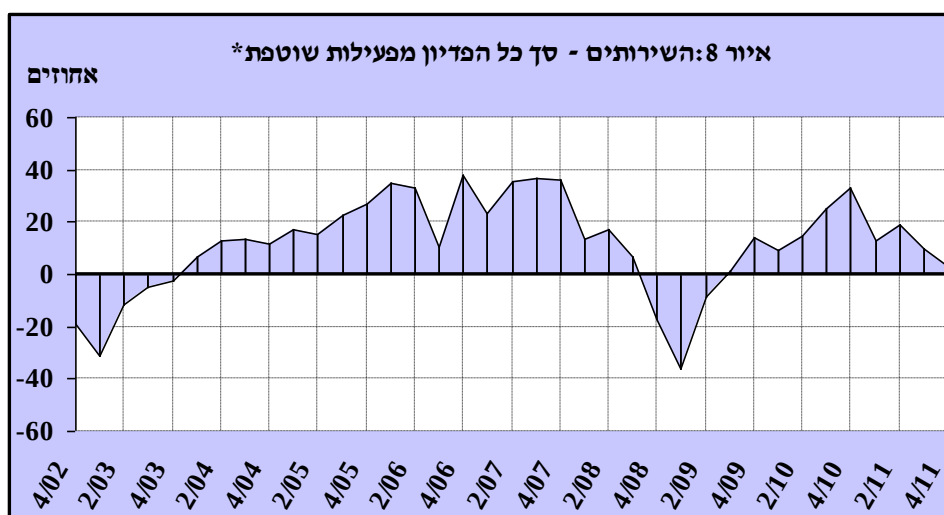
מדיווחיהן של חברות **התחבורה והתקשורת** עולה כי ברביע הרביעי גדלה הפעילות בענף באופן מתון, לאחר ירידה בה ברביע הקודם (לוח 9 ואיור 6). העלייה בפעילות התרחשה הן במכירת שירותים לישראלים והן במכירת שירותים לזרים. מבט על מגבלות ההיצע והביקוש מלמד על יציבות בחומרת מגבלת הביקוש ועליה קלה במגבלת המחסור בעובדים מקצועיים (לוח 17 ואיור 9). מאזן הנטו של הציפיות לפעילות ברביע הבא חיובי, ונראה כי פעילות הענף צפויה להמשיך לגדול גם ברביע הבא.

החברות בענף **המלונאות** דיווחו על עליה מתונה בפעילות ברביע הרביעי (לעומת הרביע המקביל אשתקד; לוח 11 ואיור 7), המבטאת את ירידה בקצב ההתרחבות של היקף התיירות מהארץ ומחו"ל ברביע זה, ודאי יחסית לרמות השיא אשתקד. מבחינת המגבלות לביצוע הפעילות בולטת הירידה בחומרת מגבלות ההיצע (קשיי מימון ומחסור בעובדים מקצועיים). הירידות במאזני הנטו של הזמנות של ישראלים ותיירים לרביע הבא מלמדות על המשך האטה בפעילות הענף בעתיד הקרוב.

דיווחי החברות בענף **השירותים העסקיים** מלמדים על גידול מתון בפעילות, בהמשך לפעילות ברביע הקודם ולאחר עליות בשעורים ניכרים יותר ברביעים הקודמים (לוח 13 ואיור 8). המיתון בעליית הפעילות התמקד הרביע במכירת שירותים בארץ, מנגד נרשמה האצה במכירת שירותים בחו"ל ביחס לרביע הקודם. מדיווחי החברות על ההזמנות לרביע הבא עולה כי ברביע הבא צפויה הפעילות לגדול.

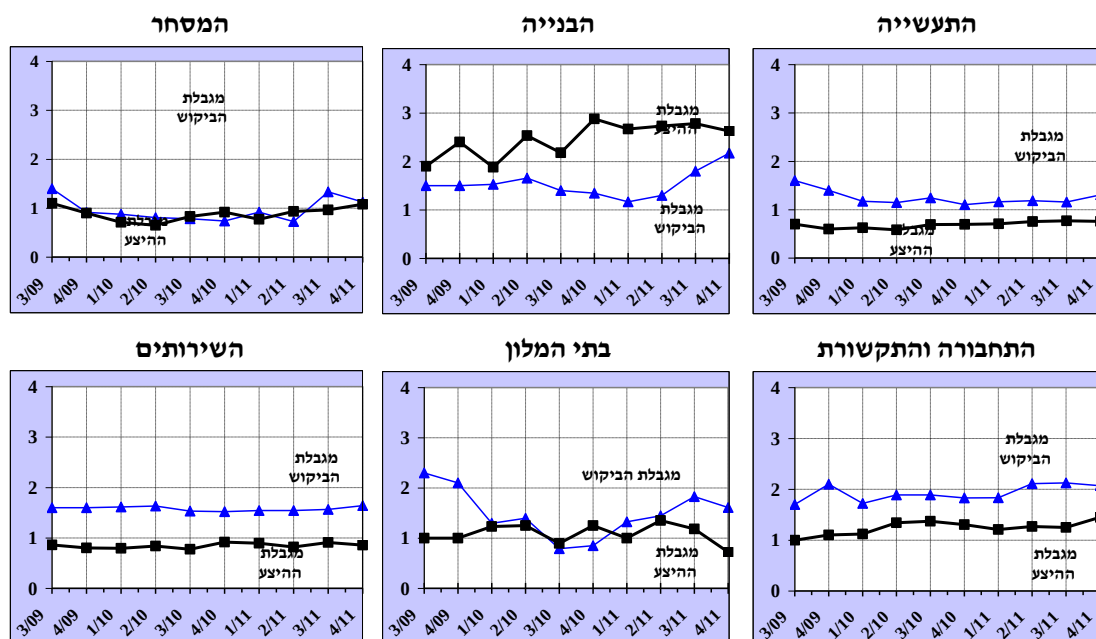
לוח 1: הפעילות הכלכלית בענפי המשק, על פי מאזן הנטו של דיווחי החברות (נתונים מקוריים ומנוכחי עונתיות, אחוזים)												
2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
*6	11	11	20	31	16	23	22	20	12	-13	-36	התעשייה (התפוקה)
*6	*6	10	27	28	14	23	29	20	*7	-13	-33	מנוכה עונתיות
*2	17	21	*8	*15	32	*12	32	16	*5	*0	-53	המסחר (המכירות)
*9	*7	24	*8	21	23	14	32	24	*3	*3	-54	מנוכה עונתיות
*-23	*10	*10	*11	*17	*0	*-7	*6	*15	*3	*0	-39	הבנייה (היקף הביצוע)
*-21	*6	*7	*17	*13	*1	*-10	*12	*14	*3	*-4	-36	מנוכה עונתיות
*6	*-18	*16	*1	*19	*38	46	34	*22	*5	*-22	-49	התחבורה והתקשורת (הפעילות)**
*3	*-20	*18	*5	*15	*37	47	39	*17	*4	*-14	-48	מנוכה עונתיות
*4	*3	*23	*24	77	70	60	68	*-8	-61	-65	-83	בתי המלון (הפעילות)***
*3	10	19	13	33	25	14	9	14	*1	*-9	-36	השירותים העסקיים (הפעילות)
*-1	*6	18	23	28	21	13	19	10	*-2	-10	-31	מנוכה עונתיות
2	8	17	12	28	25	19	19	16	3	-10	-41	סה"כ הסקטור העיסקי
1	3	16	19	26	21	18	25	15	0	-10	-38	מנוכה עונתיות

לוח 1.1: מאזן הנטו לתפוקה של חברות התעשייה, ממוינות על פי עתירות ההון האנושי והחדשנות ¹ (נתונים מקוריים, אחוזים)												
2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
*8	*6	*9	*15	24	33	23	22	31	*9	*-10	-34	חברות מתקדמות
*11	38	*28	*14	30	*25	58	*3	*10	34	25	-37	חברות מעורבות
*2	*5	*13	28	33	*10	15	28	17	*6	-26	-36	חברות מסורתיות

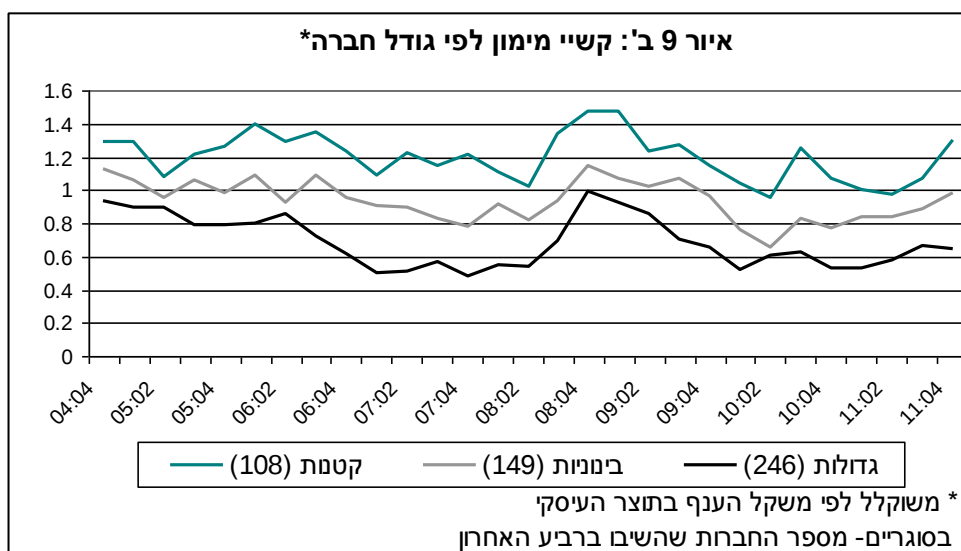
* כוכבית לימין המספר מציינת תוצאה בלתי מובהקת סטטיסטית (ברמה של עשרה אחוזים).
** מבחן המובהקות פחות אינדיקטיבי בתחבורה ובתקשורת, בגלל המספר הקטן של החברות.
*** לעומת הרביע המקביל אשתקד.

איור 9 א': חומרת המגבלות לביצוע הפעילות שתוכננה (ממוצע)¹

חומרת המגבלה: 0 - אין מגבלה, 1 - קלה, 2 - מתונה, 3 - חמורה, 4 - חמורה במיוחד

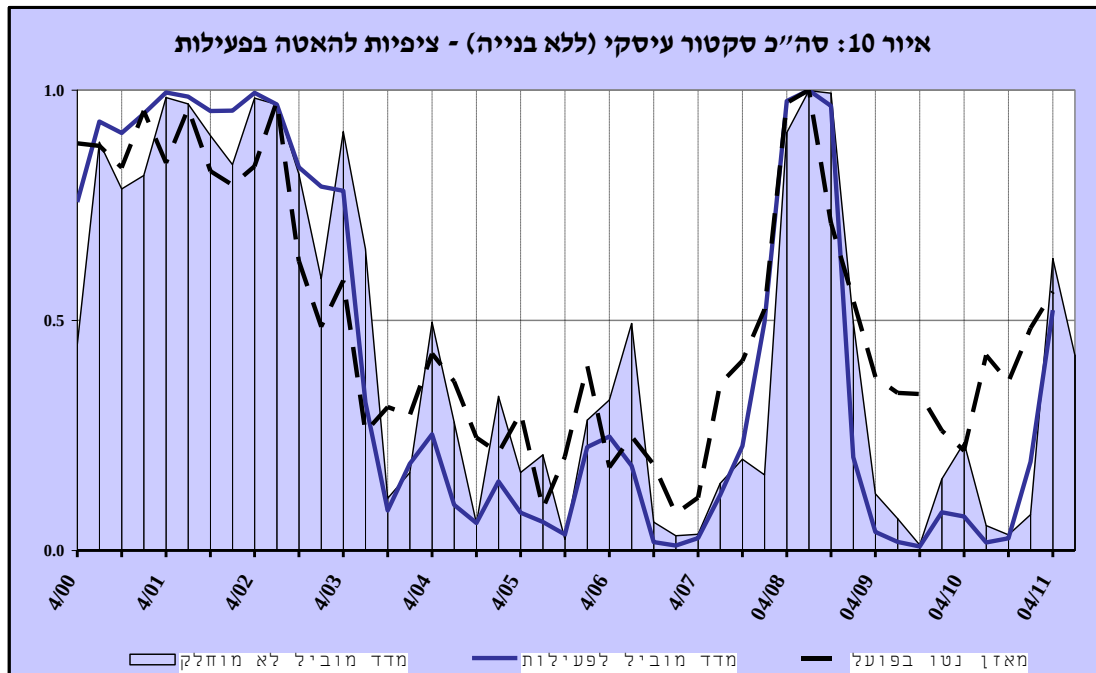
1) לכל רביע נבחרה החומרה המירבית בין המגבלות שבסעיפי הביקוש ובסעיפי ההיצע. המקור: לוח 17.

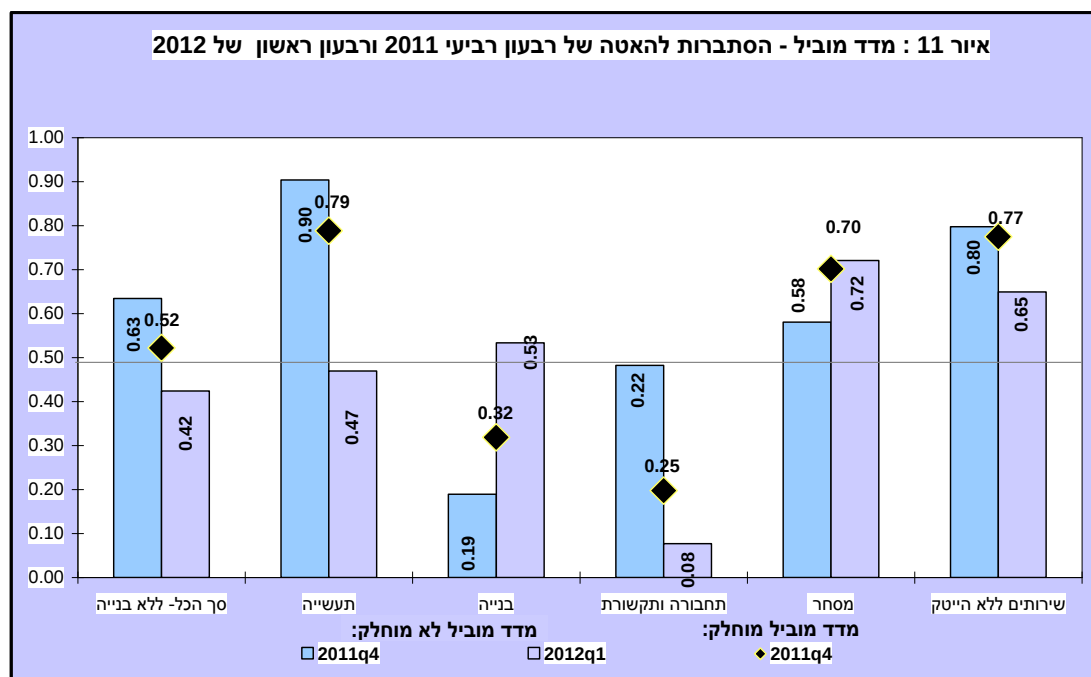
המדד המוביל

המדד המוביל (ללא בנייה) בסקר זה צופה המשך האטה בפעילות המגזר העסקי ברביע הראשון של שנת 2012. עם זאת הרביע בשונה מהרביע הקודם קטנה ההסתברות להאטה ונמצאה מתחת לערך הסף של 0.5^2 , ועמדה על ערך של 0.42 נמוך מהערך של 0.52 של הרביע הקודם. זהו ביטוי להקלה מסוימת בהערכות להאטה ביחס לאלו שנחזו ברביע הקודם בחלק מענפי המשק הנסקרים.

בנוסף למדד המוביל שמחושב ברמת המגזר העסקי (איור 11), מחושב המדד גם עבור כל אחד מענפי הסקר וכן עבור ענף שירותי ההי-טק (איור 10 ודיאגרמות א'-ח' בנספח). בענפי המסחר הבניה, והשירותיים (ללא הי-טק) נרשמו גם כן סיכויים גבוהים להאטה בפעילות ברביע הבא, כפי שעולה מהמדדים המובילים בענפים אלו הגבוהים מערך הסף של 0.5. מנגד מדדי ההסתברות להאטה בענפי שירותי ההי-טק, התחבורה והתקשורת ותעשייה נמוכים מערך זה.

² כל עוד המדד המוביל נמוך מסף של 0.5, לא ניתן לאבחן בוודאות האטה בקצב הצמיחה ברביע עוקב. אם המדד עובר את הסף, מסיקים כי הפעילות תתמתן ברביע הבא.

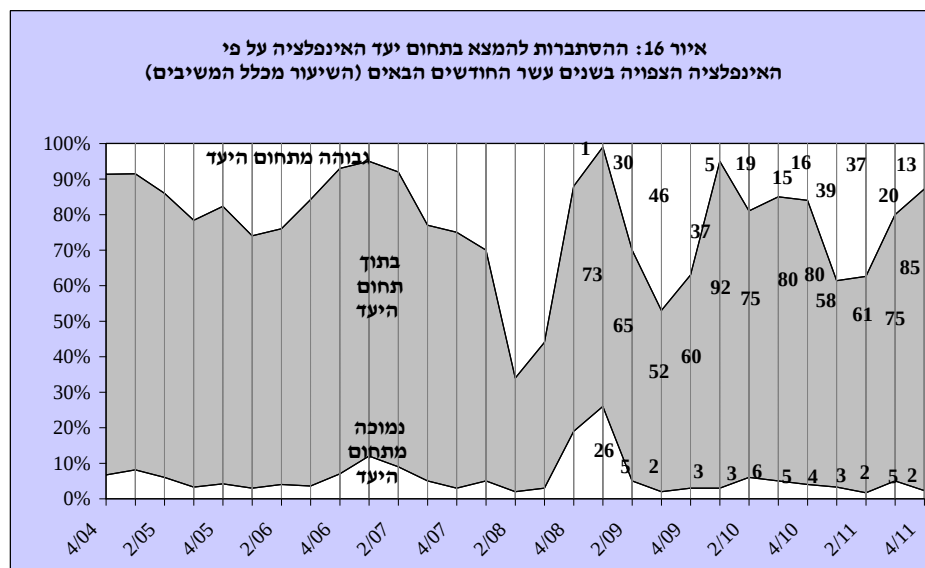
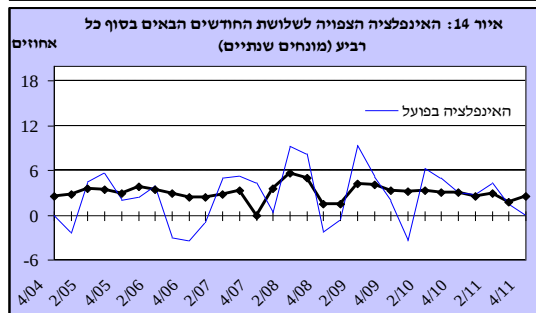
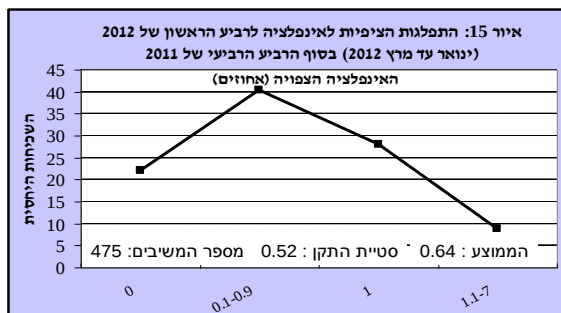
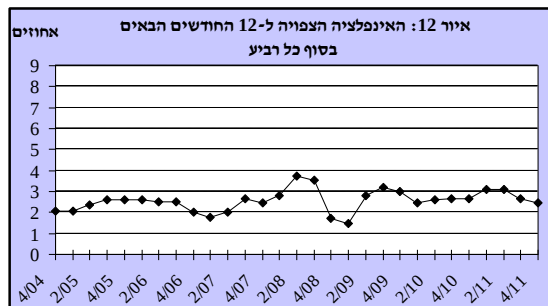
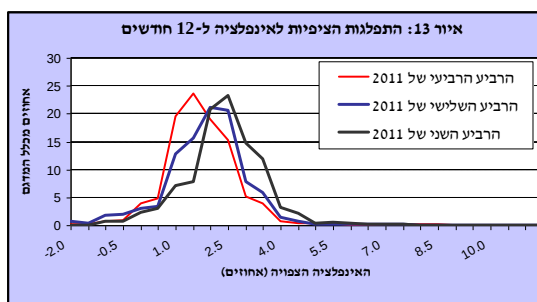
שני מדדים מובילים מוצגים הן עבור סך המגזר העסקי והן עבור כל אחד מהענפים : (1) מדד הסתברות מוחלקת שבו יש תלות בין הרביעים כך שהמדד לרביעי הנוכחי מתעדכן כל רביעי ביחס לתחזית לרביעי העוקב (2) מדד הסתברות שאינה מוחלקת, שבו אין עדכון לאחר של המדד המוביל. העובדה שאין עדכון לאחר במדד המוביל שחושב מהרבע הקודם במרבית הענפים (למעט התחבורה והתקשורת) מעידה על ביסוס הציפיות להמשך ההתרחבות ברביעים הבאים.

סקר הציפיות לאינפלציה

שיעור עליית המחירים שתצטבר להערכת החברות והעסקים, במשך 12 החודשים הקרובים (ינואר 2012 עד דצמבר 2012) הוא 2.5 אחוזים בממוצע. שיעור זה של עליית המחירים נמצא בתוך תחום יציבות המחירים (1 עד 3 אחוזים), והוא נמוך במקצת מציפיות החברות ברביעי הקודם שעמדו על 2.6 אחוזים (איור 12).

באשר להתפלגות הציפיות לאינפלציה היא כולה זוהי "שמאלה" - החציון של ההתפלגות ברביעי זה קטן משמעותית לרמה של 2.1 אחוזים לעומת 3 אחוזים ברביעי הקודם, וכך גם השכיח שהגיע לשני אחוזים לעומת 3 אחוזים בסקר הקודם. שונות הציפיות קטנה אף היא לעומת הרביעי הקודם (איור 13). שיעור עליית המחירים הצפוי ברביעי הקרוב (ינואר 2012 עד מארס 2012) ירד באופן ניכר לרמה של 2.6 אחוזים במונחים שנתיים, לעומת כ-3 אחוזים ברביעי הקודם (איור 14).

התפלגות הציפיות לאינפלציה ביחס לתחום יעד יציבות המחירים (1 עד 3 אחוזים) שונה מהתפלגות ברביעי הקודם. שיעור החברות הצופות שהאינפלציה תחרוג מהגבול העליון של התחום¹ עומד ברביעי זה על 13 אחוזים לעומת 20 ברביעי הקודם (התחום העליון באיור 16). שיעור החברות הצופות כי האינפלציה ב-12 החודשים הבאים תהיה בתוך התחום המוגדר כיציבות מחירים עלה ל-85 אחוזים לעומת 75 אחוזים לרביעי הקודם (התחום האמצעי באיור 16). שיעור החברות הצופות כי האינפלציה ב-12 החודשים הבאים תהיה מתחת ליעד יציבות המחירים עומד בסקר הנוכחי על שני אחוזים בלבד (התחום התחתון באיור).

התחום התחתון באיור
מציג את שיעור המשתתפים בסקר, שצופים שהאינפלציה השנתית תהיה נמוכה מהגבול התחתון של תחום היעד.

התחום האמצעי
מציג את שיעור המשתתפים שצופים שהאינפלציה תהיה בתוך תחום היעד.

התחום העליון
מציג את שיעור המשתתפים שצופים שהאינפלציה תהיה גבוהה מתחום היעד.

¹ תחום היעד ל-12 החודשים הבאים הוא 1 עד 3 אחוזים.

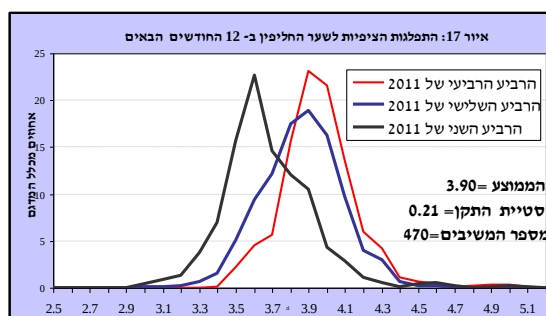
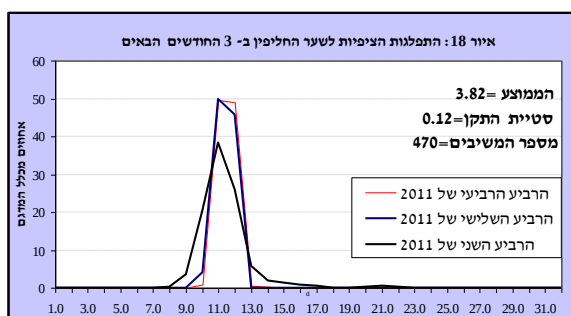
הציפיות לשינוי בשער החליפין שקל/דולר

לוח 2: ניתוח סטטיסטי של הציפיות לאינפלציה ל-12 החודשים הבאים

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
2.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	2.00	3.00	3.00	3.00	1.00	1. השכיח
2.10	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	2.50	3.00	3.00	3.00	1.25	2. החציון
2.47	2.64	3.11	3.08	2.65	2.64	2.64	2.45	3.03	3.22	2.81	1.47	3. הממוצע
0.99	1.18	1.06	1.18	1.09	0.96	1.16	1.05	1.05	1.21	1.19	1.31	4. סטיית התקן
0.47	-0.36	0.11	0.08	-0.35	-0.36	-0.36	0.45	0.03	0.22	-0.19	0.47	5. ההטיה*
474	424	419	454	534	426	553	584	509	552	472	466	מספר החברות שדיווחו

* ההטיה מחושבת כהפרש בין הממוצע לשכיח.

החברות והעסקים המשתתפים בסקר נשאלו על ציפיותיהם לגבי הרמה של שער השקל ביחס לדולר בסוף הרביעי הבא (31.03.2012) וכעבור שנה ממועד עריכת הסקר (31.12.2012). הציפייה לשער החליפין בתום 12 החודשים הקרובים (סוף דצמבר 2012) היא ל-3.90 שקלים לדולר, לעומת רמה נמוכה יותר שנצפתה בסקר הקודם (3.81). שער הדולר לעומת השקל שהחברות צופות (בממוצע) לסוף הרביעי הבא עלה גם הוא לשער של 3.82 שקלים בהשוואה לרמה של 3.73 ברביעי הקודם. שער החליפין הממוצע נכון ליום הדיווח של החברות המשתתפות בסקר הוא 3.79 שקלים לדולר.

התעשייה

לוח 3: מאזן הנטו כאחוז מסך חברות התעשייה שדיווחו¹

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
*6	11	11	20	31	16	23	22	20	12	-13	-36	1. התפוקה
*3	*5	12	20	29	21	18	22	19	9	-17	-41	2. המכירות
*-2	10	*6	12	23	15	13	16	11	*6	-17	-42	3. המכירות בשוק המקומי
*-6	*1	*11	14	28	17	12	17	11	*-1	-18	-42	4. היצוא
*2	14	13	19	17	19	18	10	*3	*2	-20	-26	5. מלאי חומרי הגלם
*3	*7	*7	12	18	13	15	1	11	*-6	-20	-16	6. מלאי המוצרים המוגמרים
*4	*3	11	19	22	13	17	15	9	*5	-20	-43	7. שיעור הניצול של המכונות והציוד
*6	*3	12	13	13	9	8	4	*-5	-10	-25	-43	8. מספר העובדים
-12	-14	12	*8	11	*2	*7	15	10	*-4	-15	-45	9. ההזמנות לשוק המקומי
*-6	-11	*6	11	17	*10	*4	23	11	*7	-18	-47	10. ההזמנות ליצוא
182	182	163	200	207	191	232	227	232	263	244	250	מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 4: התעשייה ברביע הרביעי של 2011

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית	מאזן הנטו		
					2011 IV	2011 III	
6	21	40	29	4	6 (6)	11 (5)	א. הפעילות ברביע הנסקר
9	26	27	31	7	3 (6)	5 (6)	1. התפוקה
6	26	38	25	5	-2 (6)	10 (6)	2. המכירות
11	24	36	25	4	-6 (7)	1 (6)	3. המכירות בשוק המקומי
4	21	48	22	5	2 (5)	14 (5)	4. היצוא
2	22	49	23	4	3 (5)	7 (5)	5. מלאי חומרי הגלם
4	19	50	22	5	4 (5)	3 (5)	6. מלאי המוצרים המוגמרים
1	13	66	19	1	6 (4)	3 (4)	7. שיעור הניצול של המכונות והציוד
4	26	52	15	3	-12 (5)	-14 (5)	8. מספר העובדים
7	24	44	19	6	-6 (6)	-11 (6)	ב. הפעילות החזויה לרביע הבא *
					182	182	9. ההזמנות לשוק המקומי
							10. ההזמנות ליצוא
							מספר החברות שדיווחו

* על פי הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר.
הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.
ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

המסחר

לוח 5: מאזן הנטו כאחוז מסך חברות המסחר שדיווחו¹

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
*2	17	21	*8	*15	32	*12	32	*16	*5	*0	-53	1. המכירות
*12	*8	26	17	*11	*12	*-3	*-1	*-1	*-1	*-12	*-16	2. המלאי בסוף הרביע
14	19	20	16	24	28	20	17	20	17	18	*3	3. אחוז המכירות באשראי
6	*1	*3	*3	*4	9	*2	*-3	*2	*-2	*0	-10	4. תקופת ההמתנה של לקוחות לאספקה
*-6	*0	*-3	*4	*-5	*-1	*6	*5	*0	*1	-24	-55	5. התחזית לשינוי במספר העובדים הקבועים
*-3	20	28	37	25	29	40	51	35	28	24	-38	6. הציפיות למכירות ברביע הבא
*-6	*0	*2	*-1	*-5	*1	*3	10	*2	*3			7. מספר העובדים
66	71	61	76	84	79	95	94	86	117	33	32	מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 6: המסחר ברביע הרביעי של 2011

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

מאזן הנטו							
2011	2011	עלייה משמעותית	עלייה מתונה	ללא שינוי	ירידה מתונה	ירידה משמעותית	
IV	III						
א. הפעילות ברביע הנסקר							
17	2	6	32	26	30	6	1. המכירות
(9)	(11)						
8	12	8	27	42	20	3	2. המלאי בסוף הרביע
(8)	(9)						
19	14	5	15	74	5	1	3. אחוז המכירות באשראי
(5)	(6)						
1	6	0	8	90	2	0	4. תקופת ההמתנה של לקוחות לאספקה
(3)	(4)						
0	-6	0	6	82	12	0	5. מספר העובדים
(6)	(5)						
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא							
0	-6	0	5	84	11	0	6. התחזית לשינוי במספר העובדים הקבועים
(6)	(5)						
20	-3	1	34	27	34	4	7. הציפיות למכירות ברביע הבא
(9)	(11)						
71	66						מספר החברות שדיווחו

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.
ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

הבנייה

לוח 7: מאזן הנטו כאחוז מסך חברות הבנייה שדיווחו¹

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
*-23	*10	*10	*11	*17	*0	*-7	*6	*15	*0	*0	-39	1. היקף הביצוע של עבודות בינוי
*-22	*11	*22	*19	*10	*8	*7	*3	*3	*-3	*-3	-48	מזה: 2. בניית מבנים
*13	*14	*-7	*-5	*9	*0	*-19	*-12	*-18	*-17	*-4	-48	3. בניית תשתיות
*17	41	47	30	31	*4	*18	*15	*12	22	*14	-34	4. מחירי התפוקה
*0	*-4	*11	*18	*21	*13	0	*6	*19	*3	*-6	-43	5. היקף ההתחלות של בניית מבנים (במ"ר)
*-4	*4	*0	29	*4	*4	*4	*-3	*3	*-6	*0	-34	6. היקף הגמר של בניית מבנים (במ"ר)
30	19	39	21	33	*13	25	22	*6	*9	*3	*0	7. משך הבנייה של מבנים
*-13	*-3	*15	34	34	28	*13	24	*18	*10	*6	-30	8. הציפיות לביצוע עבודות בינוי ברביע הבא
*-17	*-10	*-10	*-10	*-7	*-16	*-14	*-9	*-6	*-3			9. מספר העובדים
24	29	20	29	30	25	30	36	36	39	35	37	מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.
* מצוין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 8: הבנייה ברביע הרביעי של 2011

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית	מאזן הנטו		
					2011 IV	2011 III	
5	36	41	14	4	-23 (16)	10 (12)	א. הפעילות ברביע הנסקר
4	35	44	9	8	-22 (15)	11 (13)	1. היקף הביצוע של עבודות בינוי
6	7	61	19	7	13 (16)	14 (13)	מזה: 2. בניית מבנים
4	13	49	30	4	17 (15)	41 (10)	3. בניית תשתיות
9	26	30	26	9	0 (17)	-4 (15)	4. מחירי התפוקה
9	17	52	18	4	-4 (14)	4 (10)	5. היקף ההתחלות של בניית מבנים (במ"ר)
0	4	62	34	0	30 (11)	19 (9)	6. היקף הגמר של בניית מבנים (במ"ר)
8	21	59	8	4	-17 (13)	-10 (10)	7. משך הבנייה של מבנים
8	25	47	12	8	-13 (15)	-3 (14)	8. מספר העובדים
					24	29	ב. הפעילות החזויה לרביע הבא
							9. הציפיות לביצוע עבודות בינוי ברביע הבא
							מספר החברות שדיווחו

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.
ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

התחבורה והתקשורת

לוח 9: מאזן הנטו המשוקלל כאחוז מסך חברות התחבורה והתקשורת שדיווחו¹

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
א. הפעילות ברביע הנסקר												
*6	*-23	*16	*1	*19	*38	46	*34	*22	*5	*-15	-49	1. רמת הפעילות הכוללת
*12	*-19	*24	*-8	*5	*40	52	42	*21	*0	*-9	-41	2. מכירת שירותים לישראלים
*8	*-2	*-2	*-4	27	*19	*9	*-4	*4	*-12	*-11	-40	3. מכירת שירותים לזרים
*19	*-3	*23	*5	22	*33	*35	46	*11	*2	*-6	-56	4. ניצול הציוד (כושר המעמס, התפוסה וכד')
*1	*7	*29	*25	*22	29	39	23	*8	*-4			5. מספר העובדים
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא												
*15	*8	*7	39	*26	38	43	57	*21	*5	*15	*-10	6. הזמנות או ציפיות לפעילות הכוללת ברביע הבא
30	24	27	28	36	37	41	43	42	46	32	27	מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה. על השקלול ראו נספח בסוף הפרסום.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 10: התחבורה והתקשורת ברביע הרביעי של 2011

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

מאזן הנטו	2011 III	2011 IV	עלייה משמעותית	עלייה מתונה	ללא שינוי	ירידה מתונה	ירידה משמעותית	
א. הפעילות ברביע הנסקר								
1. רמות הפעילות הכוללת								
-23	6	0	18	69	12	0		
2. מכירת שירותים לישראלים								
-14	12	0	27	58	15	0		
3. מכירת שירותים לזרים								
-10	8	0	18	72	0	10		
4. ניצול הציוד (כושר המעמס, התפוסה וכד')								
-3	19	0	31	58	12	0		
5. מספר העובדים								
-9	1	0	15	72	10	3		
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא								
6. הזמנות או ציפיות לפעילות הכוללת ברביע הבא								
7	15	0	31	53	16	0		
מספר החברות שדיווחו								
24	16							

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.
ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

בתי המלון

לוח 11: מאזן הנטו כאחוז מסך המלונות שדיווחו¹

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
א. הפעילות ברביע הנסקר												
*4	*3	*23	*24	77	70	60	68	*-8	-61	-65	-83	1. סך הפעילות
-40	-35	*0	29	71	40	60	66	-35	-81	-78	-85	2. מספר הלינות של תיירים מחו"ל
*-19	*6	*-11	*3	*23	43	*12	58	27	*-2	-27	-73	3. מספר הלינות של ישראלים
78	32	33	*3	*13	67	*-9	45	*5	24	*-5	*0	4. הפדיון הממוצע לחדר
-31	*12	22	*6	20	47	45	50	*0	-41			5. מספר העובדים
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא**												
*-4	-46	-24	26	11	44	18	-5.25	-5.25	-38	-68	-88	6. ההזמנות שנתקבלו לרביע הבא
*-7	-44	*0	*22	41	72	29	59	*6	-33	-73		7. ההזמנות של תיירים מחו"ל שנתקבלו לרביע הבא
*0	-47	-47	30	*-20	*16	*4	37	*-19	-45	-63		8. ההזמנות של ישראלים שנתקבלו לרביע הבא
27	34	27	34	31	30	35	38	37	42	41	40	מספר המלונות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת הרביע המקביל אשתקד לבין אלו שדיווחו על ירידה.

* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

** הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר ויבוצעו בעתיד.

החל מהרביע השני של 2009 מאזן הנטו של סך ההזמנות (סעיף 6) אינו מבוסס על שאלה ישירה, אלא משקלל את ההזמנות של תיירים מחו"ל ושל מקומיים.

לוח 12: בתי המלון ברביע הרביעי של 2011

(אחוזים מסך כל בתי המלון שהתייחסו לכל סעיף)

					מאזן הנטו	
					2011 III	2011 IV
ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית		
א. הפעילות ברביע הנסקר						
8	21	38	29	4	3 (14)	4 (15)
12	44	28	12	4	-35 (14)	-40 (15)
8	34	35	12	11	6 (14)	-19 (15)
4	-1	16	59	22	32 (14)	78 (10)
0	35	61	4	0	12 (8)	-31 (11)
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא						
11	26	33	11	19	-44 (12)	-7 (16)
8	22	40	15	15	-47 (11)	0 (15)
					34	27
מספר החברות שדיווחו						

הנתונים בסוגריים מציגים את סטיית התקן.

ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

השירותים העסקיים

לוח 13: מאזן הנטו כאחוז מסך עסקי השירותים שדיווחו¹

2011				2010				2009				
IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	
												א. הפעילות ברביע הנסקר
*3	10	19	13	33	25	14	9	14	*1	*-9	-36	1. סך כל הפדיון מפעילות שוטפת
*2	*8	20	12	31	24	13	13	14	*2	-17	-38	2. מכירת שירותים בארץ
*12	*-4	*3	*1	16	*9	*1	*-3	*7	-16	*4	-38	3. מכירת שירותים בחו"ל
*4	8	16	17	17	14	15	11	7	*-2	-15	-29	4. מספר העובדים
7	*5	17	16	14	14	16	13	9	*0	-13	-25	5. מזה : מקצועיים
*-4	*0	*1	*-2	*-3	*1	*-1	*1	*8	*-4	-12	-16	6. מספר העובדים הישראלים בחו"ל
												ב. הפעילות החוזיה לרביע הבא *
10	13	32	35	31	30	25	28	37	25	*6	-25	7. הזמנות או ציפיות לפעילות הכוללת ברביע הבא
*5	*9	19	29	36	19	13	26	31	*11	23	-23	8. הזמנות מחו"ל לרביע הבא
203	206	181	229	253	235	251	262	241	272	183	185	מספר העסקים שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.

* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 14: ענפי השירותים ברביע הרביעי של 2011

(אחוזים מסך כל העסקים שהתייחסו לכל סעיף)

מאזן הנטו					
ירידה	ירידה	ללא	עלייה	עלייה	
משמעותית	מתונה	שינוי	מתונה	משמעותית	
6	18	49	22	5	3 (5)
3	18	56	17	6	2 (5)
8	12	48	29	3	12 (8)
1	14	66	18	1	4 (4)
1	10	71	17	1	7 (4)
2	4	92	2	0	-4 (3)
3	22	40	33	2	10 (6)
8	16	47	28	1	5 (9)
					203

* הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר.

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.

ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

סקר החברות והעסקים לרביע הרביעי של 2011

לוח 15: התעשייה ברביע השלישי של 2011 וברביע הרביעי של 2011

מספר החברות	השנה	הרביע	מספר החברות	סך כל התפוקה	המכירות בשוק המקומי	ההזמנות לשוק המקומי ¹	היצוא בפועל	ההזמנות ליצוא ¹	מלאי המוצרים	מספר המועסקים
כרייה, חציבה, חומרי בנייה ועץ	2011	IV	17	*6	*6	*6	*-30	*-30	*-6	*12
	2011	III	16	31	*25	*13	*0	*10	*19	*-6
מזון ומשקאות	2011	IV	28	*-7	*-15	*-13	*-12	*-13	21	*7
	2011	III	25	44	46	-39	54	*7	*8	*-8
טקסטיל, הלבושה ועור	2011	IV	10	*-11	*0	*13	*-13	*0	*30	*-10
	2011	III	10	*-11	*11	*-11	-44	*-11	*11	*-10
כימיקלים, גומי ופלסטיקה	2011	IV	27	*11	*7	*0	*-4	27	*15	22
	2011	III	30	20	*10	*-3	*13	*-7	*7	*17
מתכת ומכונות	2011	IV	24	*4	*-8	*-21	-33	*-28	*9	*-4
	2011	III	30	-23	-29	*-19	-24	-33	*3	*-10
תוכנה, אלקטרוניקה, חשמל וכלי הובלה	2011	IV	51	*14	*0	-18	*16	*-5	*-2	*12
	2011	III	43	*12	*17	*-10	*6	*0	*0	15
נייר, דפוס ואחרים	2011	IV	18	*0	*11	*-17	*8	*0	-29	*-17
	2011	III	21	*20	*5	-26	*-8	*-8	*6	*5
סך הכול התעשייה ללא יהלומים	2011	IV	176	*6	*0	-11	*-4	*-4	*4	*6
	2011	III	175	13	11	-13	*1	*-7	*6	*3
יהלומים	2011	IV	6	*0	-75	-75	*-40	-80	*-33	*0
	2011	III	7	*-43	*-33	-33	*-14	-71	*43	*14
סך הכול התעשייה	2011	IV	182	*6	*-2	-12	*-6	*-6	*3	*6
	2011	III	182	11	10	-14	*1	-11	*7	*3

(1) הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר ויבוצעו בעתיד.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 16: מאזן הנטו בענפי התעשייה והבנייה על פי גודל החברות ברביע הרביעי של 2011²

חברות הבנייה					חברות התעשייה				
גדולות	בינוניות	קטנות	סך הכל		גדולות	בינוניות	קטנות	סך הכל	
*29	-75	*-14	*-23	היקף ביצוע של עבודות בינוי	*12	*-7	*0	*6	התפוקה
*38	*-38	*0	*0	התחלות בניית מבנים	*10	*-15	*4	*3	סך המכירות
*13	*-25	*0	*-4	גמר בניית מבנים	*4	*-18	*5	*-2	המכירות בשוק המקומי
*22	*14	*14	*17	מחירי תפוקה	*1	*-13	*-33	*-6	היצוא
9	8	7	24	מספר חברות	113	46	23	182	מספר החברות

(2) לפי מספר המועסקים (חברה קטנה: 1-19 עובדים, חברה בינונית: 20-99 עובדים, חברה גדולה: 100 עובדים ומעלה).
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 17: חומרת המגבלות לביצוע הפעילות שתוכננה (ממוצע)¹

חומרת המגבלה: 0- אין מגבלה, 1- קלה, 2- מתונה, 3- חמורה, 4- חמורה במיוחד

התעשייה									
2011					2010				
IV	III	II	I	הרביע	IV	III	II	I	הרביע
מגבלות הביקוש					מגבלות הביקוש				
0.8	0.5	0.7	0.3	היקף התיירות מחו"ל	1.3	1.2	1.2	1.2	היקף ההזמנות מחו"ל
0.7	0.5	0.4	0.4	היקף תיירות הפנים	1.1	1.0	1.0	1.0	היקף ההזמנות מהארץ
1.1	1.1	1.1	1.0	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל					
2.1	2.1	2.1	1.8	החרפת התחרויות בענף					
מגבלות ההיצע					מגבלות ההיצע				
1.1	1.0	1.0	0.7	קשיי מימון	0.3	0.3	0.4	0.4	המחסור בצידוד ומכונות
1.4	1.3	1.3	1.2	המחסור בעובדים מקצועיים	0.6	0.5	0.6	0.5	קשיי המימון
					0.8	0.8	0.8	0.7	המחסור בעובדים מקצועיים

התחבורה והתקשורת									
2011					2010				
IV	III	II	I	הרביע	IV	III	II	I	הרביע
מגבלות הביקוש					מגבלות הביקוש				
1.6	1.8	1.4	1.2	היקף התיירות מחו"ל	0.9	0.7			היקף ההזמנות מחו"ל
1.1	1.3	1.1	0.6	היקף תיירות הפנים	0.8	0.7			היקף ההזמנות מהארץ
1.2	1.4	1.2	1.3	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל	0.8	0.8			המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
מגבלות ההיצע					מגבלות ההיצע				
0.6	1.0	0.9	0.6	קשיי המימון	0.9	0.9			קשיי המימון
0.7	1.2	1.4	1.0	המחסור בעובדים מקצועיים	1.3	0.8			המחסור בעובדים מקצועיים

התעשייה									
2011					2010				
IV	III	II	I	הרביע	IV	III	II	I	הרביע
מגבלות הביקוש					מגבלות הביקוש				
2.2	1.8	1.3	1.2	היקף התיירות מחו"ל					היקף ההזמנות מחו"ל
מגבלות ההיצע					מגבלות ההיצע				
1.3	1.5	1.1	1.2	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל	1.3	0.9			המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
1.9	1.6	1.1	1.1	החרפת התחרויות בענף	1.1	1.5			החרפת התחרויות בענף
2.6	2.4	2.7	2.5	קשיי המימון	2.4	2.1			קשיי המימון
0.3	0.4	0.5	0.5	המחסור בעובדים מקצועיים	0.4	0.5			המחסור בעובדים מקצועיים
2.4	2.8	2.7	2.7	המחסור בעובדים מקצועיים	2.9	2.2			המחסור בעובדים מקצועיים

התחבורה והתקשורת									
2011					2010				
IV	III	II	I	הרביע	IV	III	II	I	הרביע
מגבלות הביקוש					מגבלות הביקוש				
0.9	1.0	0.7	0.8	היקף התיירות מחו"ל	0.7	0.7			היקף ההזמנות מחו"ל
1.4	1.4	1.1	1.1	היקף תיירות הפנים	1.1	1.1			היקף ההזמנות מהארץ
1.6	1.6	1.5	1.5	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל	1.5	1.5			המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
מגבלות ההיצע					מגבלות ההיצע				
0.8	0.8	0.7	0.7	קשיי המימון	0.7	0.8			קשיי המימון
0.9	0.9	0.8	0.9	המחסור בעובדים מקצועיים	0.9	0.8			המחסור בעובדים מקצועיים

התעשייה									
2011					2010				
IV	III	II	I	הרביע	IV	III	II	I	הרביע
מגבלות הביקוש					מגבלות הביקוש				
0.9	0.7	0.7	0.6	היקף התיירות מחו"ל	0.9	0.7			היקף ההזמנות מחו"ל
0.8	1.0	0.7	0.7	היקף תיירות הפנים	0.8	1.0			היקף ההזמנות מהארץ
1.1	1.3	0.7	0.9	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל	1.1	1.3			המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
מגבלות ההיצע					מגבלות ההיצע				
1.1	0.9	0.9	0.8	קשיי המימון	0.8	0.8			קשיי המימון
0.9	1.0	0.9	0.6	המחסור בעובדים מקצועיים	0.9	0.7			המחסור בעובדים מקצועיים

נספח: ביאורים לסקר

מאזן נטו

סקר רבעוני זה מתייחס להתפתחויות ברביע הרביעי של שנת 2011, וכולל גם הערכות וציפיות לרביע הראשון של 2012. ממצאי הסקר מבוססים על תשובות לשאלונים שנתקבלו מחברות ובתי עסק בענפי התעשייה, המסחר, הבנייה, המלונות, התחבורה והתקשורת, והשירותים העסקיים. השאלות הן איכותיות: החברות נתבקשו לדווח על כיווני השינויים במשתנים השונים (עלה, ירד, או נשאר יציב) ולציין את עוצמת השינוי (הרבה, מעט). הסקר נועד לשמש כלי ניתוח מעודכן ומשלים למקבלי ההחלטות, נוסף על הנתונים הכמותיים.

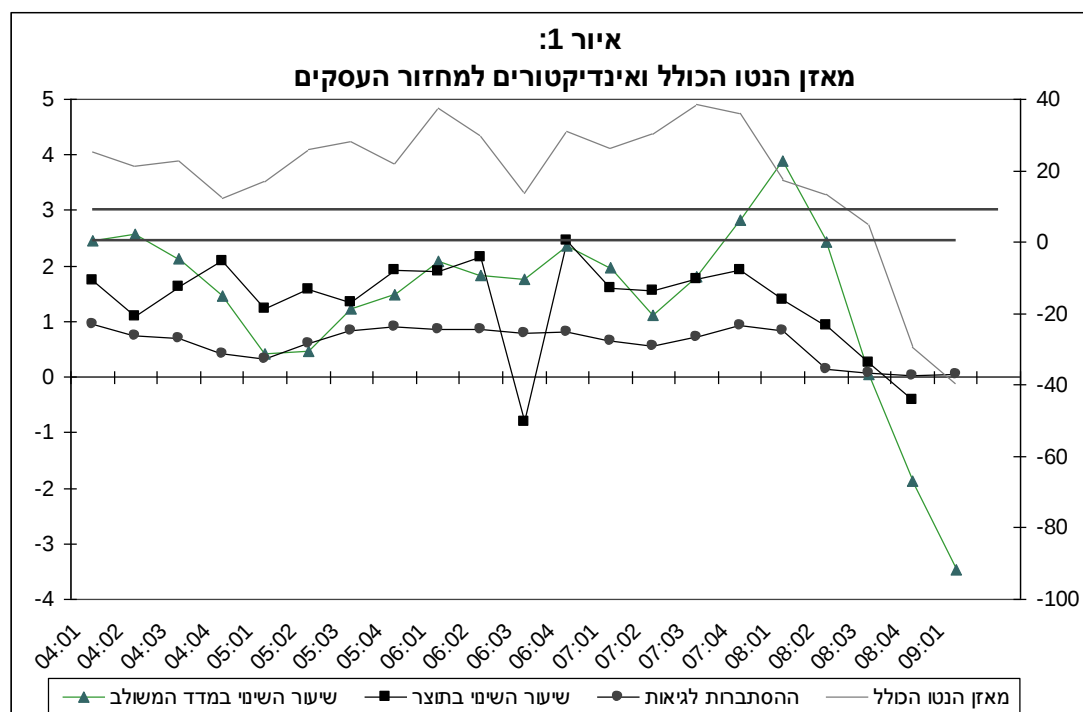
בכל הענפים, למעט ענף המלונאות, נתבקשו החברות לציין את השינוי בפועל לעומת הרביע הקודם, ללא ניכוי של השפעות עונתיות ואחרות. בענף המלונאות נתבקשו החברות להשוות את התוצאות לרביע המקביל בשנה הקודמת.

התוצאות אינן משוקללות לפי גודל החברה, אך בניתוח התוצאות של ענפי התעשייה והבנייה מוצגות גם התוצאות העיקריות, וכשהחברות ממוינות על פי קבוצות גודל.

התוצאות מנותחות באמצעות מאזן הנטו, המוגדר כהפרש שבין אחוז החברות המדווחות על עלייה לבין אחוז המדווחות על ירידה. מאזן נטו השווה לאפס בסעיף מסוים מעיד על אי-שינוי ברמה, לעומת הרביע הקודם באותו סעיף; מאזן נטו שלילי מעיד על ירידה, וחיובי – על עלייה.

סטיית התקן מושפעת, בין היתר, ממספר התצפיות שבמדגם ומהתפלגות התשובות בכל סעיף. ככל שמספר התצפיות קטן יותר, סטיית התקן גדולה יותר.

ראוי לציין, כי הנתונים על מאזני הנטו מבוססים על סיכום תשובותיהן של כלל החברות שדיווחו לסקר, ולא רק על נתוני החברות שהשתתפו בסקרים האחרונים. הנתונים בכל הלוחות הם אחוזים מסך כל החברות שענו על השאלות.

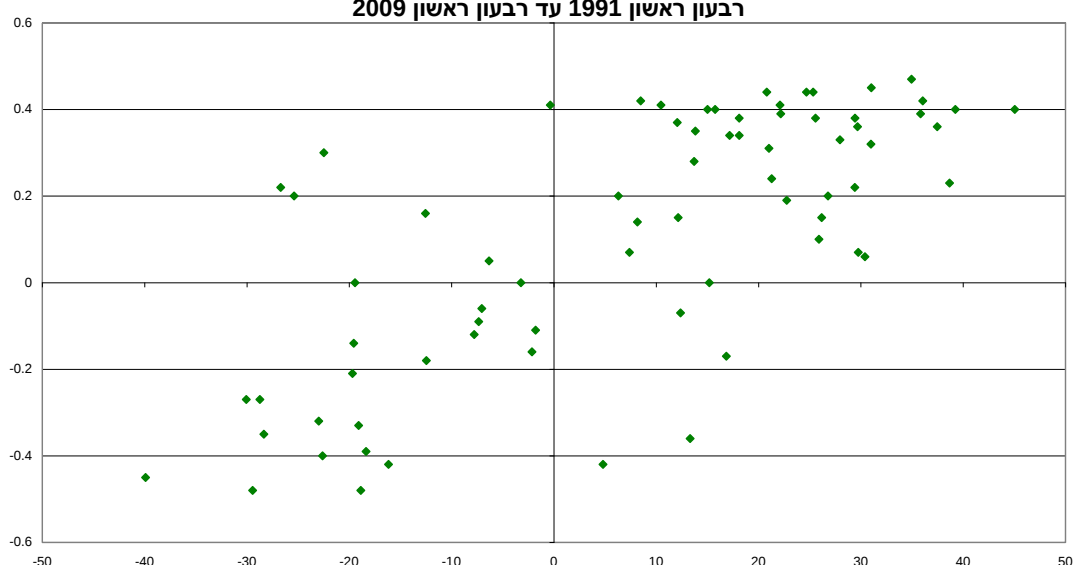

מאזן הנטו הכולל חושב על פי מאזן הנטו מנוכה העונתיות של פעילותם של כל הענפים, משוקלל על פי משקלו של כל ענף בתוצר העסקי. באמצעות המאזן ניתן לנבא בהצלחה את האינדיקטורים למחזור העסקים מרום (2001). כפי שמתואר ביתר פירוט בעבודה זו, האינדיקטורים לזיהוי מחזור העסקים

נותנים בסה"כ תוצאות דומות שמיינו כל רביע למצב של מיתון, גאות או מצב לא מוגדר, כך שאופיינו תקופות בהן היה מצוי המשק בכל אחד מהמצבים השונים. אחד האינדיקטורים למחזור העסקים הוא מגמת התוצר העסקי. אינדיקטור נוסף שבו נעשה שימוש לזיהוי מחזור העסקים הוא המדד המשולב וההסתברות למיתון: תקופה תוגדר כמיתון אם המדד המשולב יצביע על הסתברות למיתון הגבוהה מ-0.5 לפחות בשניים משלושת הרביעים שנבחנו. אם לא יתקיים מצב זה, וגם לא מצב בו הסתברות למיתון נמוכה מ-0.5 לפחות בשניים משלושת הרביעים שנבחנו התקופה לא תוגדר ולא תהיה מסקנה מובהקת לגבי מגמת הפעילות. מעבודתו של מרום עולה כי מאזן הנטו של המגזר העסקי תואם את מחזורי העסקים לפי ההגדרות לעיל: כשמאזן הנטו חיובי וגדול מ-9 המדד המשולב וההסתברות למיתון מלמדים על גאות ומגמת התוצר העסקי היא חיובית. כשמאזן הנטו שלילי הנטייה היא למיתון וכשמאזן הנטו בין 0 ל-9 התקופה לא מוגדרת.

איור 2:

מאזן הנטו הכולל של התוצר העסקי מול ההסתברות לגאות
רבעון ראשון 1991 עד רבעון ראשון 2009

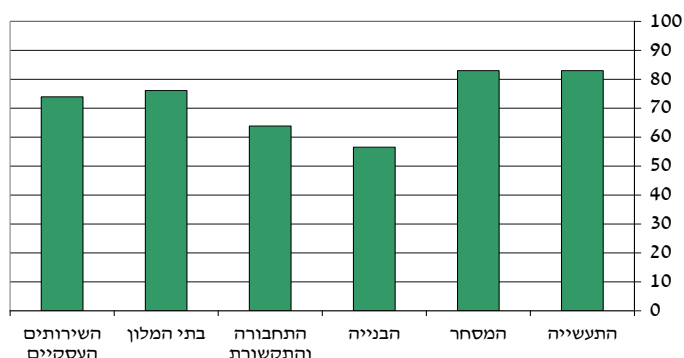
התחום בין 0.25 לבין 9.05 אחוזים מציין את התחום בו המאזן אינו מלמד על התפתחות מובהקת, מעל התחום- גאות, מתחתיו- מיתון.

מבחינה של ממצאי הסקר הענפיים ניתן ללמוד כי במרבית המקרים כיוון השינוי בפעילות הענפים על פי סקר החברות – כפי שמבטא סימנו של מאזן הנטו – תואם את כיוון השינוי בפעילות הענפים כפי שמפרסמת אותם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מאוחר יותר. איור נ' 3 מדגים זאת עבור ששת ענפי הסקר; האיור מלמד גם כי מאזני הנטו בענפי התעשייה והמסחר מזהים את כיוון השינוי בפעילות בשיעור הגבוה ביותר מבין הענפים, ואילו הצלחת הסקר בזיהוי כיוון השינוי בענף התחבורה והתקשורת ובמיוחד בענף הבנייה מוגבלת.

איור נ' 3 :

שיעור ההצלחה של מאזני הנטו הענפיים בזיהוי כיוון התפתחות הפעילות (אחוזים)

1999-2010

מאזני הנטו של פעילויות ענף התחבורה-והתקשורת חושבו כמוצע משוקלל של מאזני הנטו של רכיבי הענף, כשלכל מאזן נטו שכזה יוחס משקלו בתוצר הענף כולו. מאחר שאין בידינו סטיית תקן למאזן המשוקלל, היא לא הוצגה. כך גם המובהקות של מאזני הנטו המשוקללים. מאזני הנטו של חברות התעשייה הממוינים על פי שיעור העובדים המיומנים בכל ענף והחדשנות בו (מיון המתואר בדוח בנק ישראל לשנת 1999, עמ' 51-52) מוצגים בדיאגרמה 9. הענפים המתקדמים (כימיה, מכונות, ציוד חשמלי ואלקטרוני) מהווים כ-30 אחוזים מהמדגם; הענפים המסורתיים (מזון, משקאות וטבק, הלבשה, טקסטיל ועור, עץ, נייר ודפוס, מינרלים אל מתכתיים, ברזל, פלדה ומוצרי מתכת, כלי הובלה ויהלומים) מהווים כ-55 אחוזים מהמדגם. הקבוצה המשלימה היא קבוצת הענפים המעורבים (מכרות ומחצבים, גומי ופלסטיק ושונות), המהווה כ-15 אחוזים מהמדגם.

מדד מוביל

המדד המוביל המתקבל מסקר החברות אומד את ההסתברות להאטת הפעילות ברביע העוקב יחסית לרביע הנוכחי, או את ההסתברות למיתון במונחים של מחזורי צמיחה. הוא נשען על מודל סטטיסטי של שרשרת מרקוב המבטא שני מצבים – קצב צמיחה גבוה או מתון – וארבע אפשרויות מעבר בין המצבים: מקצב גבוה למתון, מקצב מתון למתון, מקצב מתון לגבוה ומקצב גבוה לגבוה. המדד המוביל מסכם את שתי ההסתברויות להאטה בהתאם לשתי התפתחויות אפשריות: המשך הפעילות בקצב המתון או מעבר מצמיחה מהירה להאטה.

על מנת לאמוד הסתברות שקצב הצמיחה יתמתן, מצליבים ציפיות של כל חברה וחברה לרבעון עוקב עם הערכתן לגבי רבעון שוטף ומחשבים ארבע שכיחויות מותנות שמשקפות שינוי במצב הקיים (טבלה 1). כך, מתוך החברות שדיווחו על עלייה בפעילותן ברביע הנוכחי מחשבים הן את אחוז החברות הצופות כי העלייה תימשך גם ברביע הבא והן את אחוז החברות הצופות ירידה בפעילותן; מתוך החברות שדיווחו על ירידה בפעילותן ברביע הנוכחי מחשבים הן את אחוז החברות הצופות המשך של הירידה ברביע העוקב והן את אחוז החברות הצופות עלייה בפעילותן. בקרב החברות המדווחות על שיפור בפעילות השוטפת נכללות גם חברות שדיווחו על שיפור לפני רביע או שניים ומאז מדווחות על אי שינוי. ובדומה לכך, בקרב החברות המדווחות על ירידה בפעילות השוטפת נכללות גם אלה שדיווחו על ירידה רביע או שניים קודם לכן, ומאז מדווחות על אי שינוי. זו הדרך לעקוב אחר המעברים הלא דרסטיים – המתפתחים לא בתוך רביע אחד אלא במשך שניים-שלושה רבועים.

הסתברויות לשינוי בקצב הצמיחה מחושבת מפונקצית ההסתברות הנורמלית המסתמכת על הפרמטרים שבטבלה 1. בנוסף, מניח המודל תלות בין הרביעים, כך שתחזית לרביע עוקב תלויה באומדן שהתקבל עבור רביע שוטף.

לסיכום, המדד המוביל מאבחן את מצב הפעילות לרביע הבא (פירוט רחב יותר על המדד ושיטת חישובו ראה במבט כלכלי גיליון מספר 16 אוגוסט 2005).

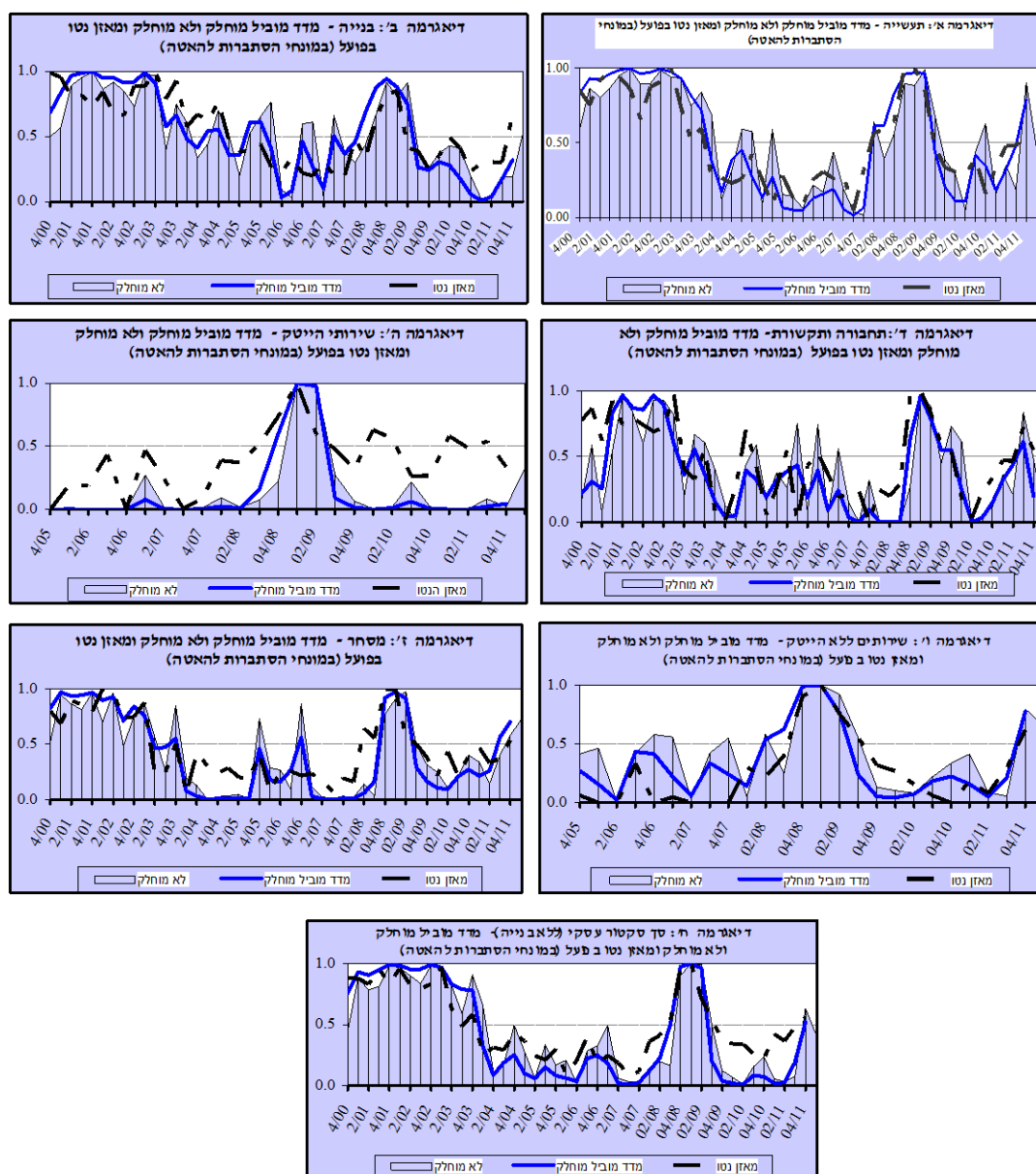
טבלה 1: ממוצעים וסטיות תקן של השכיחויות המותנות לפי ענפי הסקר (המדגם: 1991-2005)

מספר החברות ²	המשך האטה		האטה - האצה		האצה - האטה		המשך האצה		ענף הסקר
	ממוצע	סטיית תקן	ממוצע	סטיית תקן	ממוצע	סטיית תקן	ממוצע	סטיית תקן	
257	0.45	0.07	0.11	0.04	0.14	0.04	0.30	0.06	תעשייה
33	0.23	0.13	0.25	0.11	0.15	0.08	0.37	0.11	מסחר
46	0.42	0.16	0.10	0.10	0.12*	0.11	0.36	0.14	בתי מלון
20	0.26*	0.17	0.19*	0.14	0.12*	0.10	0.43	0.19	תחבורה
41	0.42	0.15	0.12*	0.09	0.06*	0.06	0.40	0.13	בנייה
144	0.35	0.10	0.15	0.07	0.09*	0.06	0.41	0.08	שירותים ¹
541	0.41	0.08	0.13	0.05	0.13	0.04	0.33	0.07	סך הסקר

(1) בענף השירותים המדגם מ-1998 בלבד

(2) מספר החברות בטבלה לא בהכרח תואם לזה שפורסם בסקר בנק ישראל עקב סינון החברות שלא דיווחו על הציפיות בצד הדיווח על הפעילות השוטפת.

* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים)

מאזן נטו בפועל - מותאם לשקאלת ההסתברות מיוצג ע"י הקו המקווקו, וההסתברות להאטה בפעילות מיוצגת ע"י קו רצף המדד המוביל הלא מוחלק מיוצג ע"י השטח